

جرایم تروریستی
در
کنوانسیون بین المللی و حقوق کیفری ایران

www.ketab.ir

نویسندگان:
آیدا معصومی
دکتر مجید معصومی

سرشناسه	: معصومی، آیدا، ۱۳۶۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: جرایم تروریستی در کنوانسیون بین‌المللی و حقوق کیفری ایران / نویسندگان آیدا معصومی، مجید معصومی.
مشخصات نشر	: تهران: ندای کارآفرین، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۰۷-۵۴-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: تروریسم — قوانین و مقررات — ایران
موضوع	: تروریسم (حقوق بین‌الملل)
موضوع	: تروریسم — ایران
موضوع	: تروریسم
شناسه افزوده	: معصومی، مجید، ۱۳۴۲ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۰ / ۵ / ۴۳۵ / ۵ / KMH۴۳۵
رده بندی دیویی	: ۵ / ۰۳۱ / ۱۳۴۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۰۶۸۱۴۶

نام کتاب	: جرایم تروریستی در کنوانسیون بین‌المللی و حقوق کیفری ایران
نویسندگان	: آیدا معصومی - مجید معصومی
طراح جلد	: آرش جهانی
تیراژ	: ۱۰۰۰
نوبت چاپ	: ۱۳۹۴ اول
قیمت	: ۶۵۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۰۷-۵۴-۲

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، کوچه انوری، پلاک ۲۹

تلفن تماس: ۶۶۴۰۲۷۲۲

WWW.NedayeKarafarin.ir

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
۱۳.....	فصل اول: تاریخچه تروریسم
۱۹.....	تاریخچه ی تروریسم در ایران
۲۷.....	تاریخچه ی تروریسم در جهان
۲۹.....	تروریسم در آینه مطالعات
۳۱.....	تروریسم از دیدگاه غرب
۳۱.....	تروریسم در نسبت با اسطوره
۳۳.....	تروریسم از دیدگاه سیاسی
۳۴.....	تجزیه و تحلیل اقتصادی تروریسم
۳۵.....	تروریسم، انتخابی استراتژیک
۳۷.....	فصل دوم: انواع تروریسم
۴۰.....	تروریسم فردی
۴۰.....	تروریسم سازمانی
۴۱.....	نارکو تروریسم
۴۱.....	تروریسم ملی گرا
۴۲.....	تروریسم سیاسی
۴۲.....	تروریسم مذهبی
۴۶.....	تروریسم متعارف
۴۹.....	سایر تروریسم (تروریسم مجازی)
۵۰.....	تروریسم میکروبی
۵۱.....	تروریسم هسته ای
۵۲.....	تروریسم شیمیایی
۵۵.....	تروریسم از دیدگاه اسلام
۵۵.....	تروریسم در قرآن
۵۹.....	تروریسم در روایات
۶۳.....	تروریسم در کلام فقها

فصل سوم: تفاوت جرایم تروریستی در کنوانسیون و حقوق کیفری.....	۶۵
گروه‌های تروریستی در حقوق کیفری جمهوری اسلامی ایران.....	۶۷
مشخصات گروه‌های تروریستی در حقوق کیفری کنوانسیون بین‌المللی.....	۷۱
راهکارهای قانونی مبارزه با تروریسم در ج.ا.ایران.....	۷۵
راهکارهای قانونی مبارزه با تروریسم حقوق کیفری کنوانسیون بین‌المللی.....	۷۸
مفهوم ضرورت، طرح پیش‌نویس مواد کمیسیون حقوق بین‌الملل راجع به مسئولیت دولت و رویه قضائی مربوطه در دفاع در برابر تروریسم.....	۸۹
رویکرد حقوق کمیسیون حقوق بین‌الملل در مبارزه با تروریسم.....	۹۶
فصل چهارم: تشابه جرایم تروریستی در کنوانسیون و حقوق کیفری.....	۱۰۱
سند تعاملی راهبرد حقوقی مبارزه با تروریسم فیما بین کنوانسیون بین‌المللی و ایران.....	۱۰۳
سند تعاملی راهبرد حقوقی مبارزه با تروریسم فیما بین کنوانسیون بین‌المللی و ایران.....	۱۰۴
منابع و مآخذ.....	۱۱۵

مقدمه

منطقه خاورمیانه، در طول تاریخ مدرن خود، همواره شاهد تحولات و دگرگونی‌هایی بوده که امنیت و سیاست در سطح بین‌المللی را به شدت متأثر کرده است. جمهوری اسلامی ایران امیدوار است با ایجاد راهبرد های حقوقی فیمابین حکومت کنوانسیون های بین المللی و ضمانت اجرایی برای آنان، تروریسم از نطقه دور گردد. از طرفی تروریسم و راهبرد های حقوقی مبارزه با تروریسم در نظریه پردازی نظام های سیاسی، جایگاه بیایی داشته و فراز و نشیب هایی طی کرده اند. نظریه ی لیبرال دموکراسی مبارزتری و ترجیح آزادی است و این نظریه همیشه سعی کرده است با سهم دهی اقلیت را از حشومت به دور دارد و تلاش این متفکران غربی تلاش جهت آشتی دادن این دو موجب ظهور نظریه های دیگری مانند دموکراسی اجتماعی و مشورتی و دموکراسی های قومیتی شده است که بر نقش عدالت طوایف و تداوم دموکراسی تاکید دارند. جمهوری اسلامی ایران نیز با دادن نقش به اپوزیسیون سعی در کاهش تنش ها داشته است. امروز با جانش های جدید ناشی از فرایند جهانی شدن، می توان و باید با احیای آرمان های قانون اساسی به تعمیق مردم سالاری دینی در جامعه همت گماشت و وظیفه ی اصلی تطبیق نظام جمهوری اسلامی با شرایط در حال تحول جهانی و محیطی را به خوبی انجام داد. با نفع اقدامات تروریستی گشت. و هم چنین شکی نیست که ابهامات و مشکلات زیادی در ارتباط با ساختار و ماهیت نظام سیاسی ساختار بین الملل در باب مبارزه با تروریسم های بنیادگرای اسلامی می تواند مطرح باشد؛ مشکلات گوناگون فرهنگی، امنیتی، اجتماعی، اقتصادی و به طور کلی، عدم اطمینان از ثبات سیاسی منطقه. این مسائل موجب شدند که در محافل گوناگون فرهنگی و سیاسی، این مسئله به نحو اساسی تری مطرح شود. در یک نگرش آکادمیک، این تردیدها می توانند در قالب سؤال از ساختار و ماهیت نظام بین المللی سیاسی کنونی و بخصوص روند دموکراسی سازی در کشورها خودنمایی کند. همین دغدغه و ابهام مسئله ی اساسی این نوشته را نیز تشکیل می دهد که با تطبیق قوانین کیفری کنوانسیون های بین المللی با قوانین کیفری جمهوری اسلامی ایران، و پیدا کردن راهبردهای حقوقی یکسان در مبارزه با تروریسم و در نهایت هدف از

انجام این تحقیق مطالعه تطبیقی مبانی جرایم تروریستی در کنوانسیون بین‌المللی و حقوق کیفری ایران؛ شناسایی تعریف تروریسم در قوانین کنوانسیون بین‌المللی و ج.ا.ایران؛ شناسایی تأثیر قوانین بر مبارزه با تروریسم می‌باشد. شاید امروزه کمتر کسی را می‌توان پیدا کرد که طی دهه‌های گذشته بارها با واژه تروریسم روبرو نگردیده باشد. باید گفت در خصوص جرم تروریسم با وجود اختلاف در تعریف و مفهوم آن در مبارزه با این جرم اختلافی در بین کشورها وجود ندارد. اما بسیاری از کشورها با توجه به عدم تعیین کاربرد و لفظ تروریسم و مفهوم آن متأسفانه نهایت سوء استفاده را کرده و آن را وسیله و ابزاری در پیشبرد اهداف خاص سیاسی خود قرار می‌دهند. خطرات اصلی از اقدامات تروریستی در چارچوب سرزمینی معین نمی‌گنجد و به تهدیدی جهانی تبدیل شده است. در نظام حقوقی ایران راههای مبارزه با تروریسم کارآمد و به رونق و امنیت و قانون خاصی که جرم تروریسم را به طور مستقل جرم انگاری و به بررسی آن پرداخته باشد وجود ندارد. در واقع باید گفت که علاوه بر اقدامات کیفری که باید در این زمینه صورت بگیرد، باید اقدامات غیر کیفری هم مورد توجه قرار بگیرد، چرا که تدابیر سیاسی چندان نمی‌تواند از ارتکاب چنین جرایمی پیشگیری کند. از این رو باید با توجه به معالجات جرم‌شناسانه، به پیشگیری غیر کیفری از این جرایم روی آورد.

جرائم تروریستی در طول تاریخ تمدن بشری وجود داشته و بنا به مطالعات و تحقیقات انجام شده دلایل و زمینه‌های مختلفی در بروز آن دلیل بوده‌اند. اما تا به امروز، حتی جوامعی که از سطح بالایی از مشارکت سیاسی برخوردار شده‌اند، نه تنها نتوانسته‌اند به شکل‌گیری جرائم سیاسی و تروریستی پایان دهند و بلکه هر روز بر ابعاد، پیچیدگی‌ها، خصوصیات و دلایل آن افزوده می‌شود. در نتیجه هزینه‌های بسیاری در ابعاد ملی و فراملی به جوامع متبوع خود تحمیل می‌سازند و از سوی دیگر می‌توانند اندیشه‌های متنوعی نیز تولید نمایند. بنابراین لزوم پرداختن و توجه به علل و زمینه‌های پیدایش جرائم تروریستی و همچنین کوشش در جهت تخفیف و یا پایان دادن به این جرائم بسیار حائز اهمیت خواهد بود. موضوع جرائم تروریستی و امنیتی و نحوه‌ی مجازات مرتکبین و عوامل مرتبط و وابسته به آن همواره یکی از مسائل مهم حاکمیت‌های سیاسی و دستگاه قضا در کشور های

مختلف جهان بوده است و در طول تاریخ بشری دولت‌ها به انحاء مختلف به این پدیده از ابعاد قضایی و امنیتی رو به رو بوده است. اما در دنیای امروز و علی‌الخصوص پس از حادثه ۱۱ سپتامبر، موضوع تروریسم، نحوه‌ی مجازات مرتکبین جرائم تروریستی به یکی از موضوعات مهم جهانی و دادگاه‌های کشورهای مختلف تبدیل شده است. به نحوی که معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی متعددی در این خصوص تهیه و به تصویب مراکز جهانی مثل سازمان ملل متحد، دیوان بین‌المللی دادگستری و همچنین قوانین بسیاری از کشورهای جهان رسیده است. به عبارت دیگر موضوع شناخت و شناسایی تحریکات و جرائم تروریستی، مرتکبین اعمال مجرمانه تروریستی، بحث‌شناسایی عمل مجرمانه تروریستی، چگونگی مجازات آنها، امروزه به یکی از مسائل مطرح در عرصه جهانی تبدیل شده و به همین روال در حال تکمیل و تدوین است. به طوری که مثال زندانیان گوانتانامو، نحوه برخورد با اعضا داعش، القاعده، طالبان و بسیاری از افراد در به حرم انجام اقدامات تروریستی و یا عضویت در این گروه‌ها دستگیر و در مراکز ملی و بین‌المللی مجازات و زندانی شده‌اند. روند محاکمه‌ی آنها یکی از پدیده‌های نو ظهور و مهم دستگاه قضا در دنیای امروز است. هرچند که در متون حقوقی و کیفری از قدیم محاکمه داشته و در برخی از کشورها به جرایم امنیتی و سیاسی مرتبط بوده است اما با توجه به اهمیت گسترده‌ی و همچنین تغییر رویکرد محاکم قضایی بین‌المللی با این پدیده و نحوه‌ی برخورد با آنها، نحوه‌ی مجازات به موضوعی بسیار مهم و اساسی تبدیل شده است به نحوی که کشورهای مختلف دنیا و از جمله جمهوری اسلامی ایران به شکل ملی و داخلی و هم به شکل فرا ملی و بین‌المللی با آن رو به رو هستند. از عرفی بسیاری از کشورها و از جمله ایران اسلامی به طور تاریخی و عرضی در قوانین داخلی نیز این موضوع مسئله پرداخته‌اند و بعضاً قوانین و نحوه‌ی مجازات‌های در نظر گرفته شده ریشه در موضوعات مذهبی، اعتقادی و سیاسی داخلی خود داشته است که بعضاً با مقررات و قوانین بین‌المللی، از نوع اصولی و مبانی در تضاد و اختلاف هستند. با توجه به این که مسائل و موضوعات تروریستی به یکی از موضوعات مهم داخل کشورها و از جمله جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک کشور مسلمان تبدیل شده است.